

4. Кадосина А., Филиппова Я. Корейская волна в контексте развития экономики Южной Кореи. Казанский вестник молодых ученых. Политические науки. 2019. Том 3. № 1 (9). С. 128-133.
5. Кан Д. С. Корейське питання в контексті регіональної політики Японії. Сходознавство. 2009. № 45–46. С. 33–37.
6. Кан Ден Сик. Изменение стратегического курса Республики Корея на современном этапе. Гілея: науковий вісник. 2016. № 104. С. 229–233.
7. Киричук В. Сучасний вектор розвитку Північної Кореї. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2019. № 6. С. 89–97.
8. Ко Джанг Джун. Развитие экономической системы Республики Корея в условиях глобализации: автореф. дис. ... канд. эконом. наук: 23.03.2011. Москва. 25 с.
9. Мельянцева В., Горожанкина А. Южнокорейское чудо, или не боги горшки обжигают. Восток (Oriens). 2018. № 3. С. 148–162.
10. Олександр Жолудь. Південна Корея: справжні причини грандіозного зростання. URL: https://voxukraine.org/uk/pivdenna-koreya-spravzhni-prichini-grandioznogo-zrostannya/#_ftn1
11. Степанова Л. Влияние «корейской волны» на экономику и туризм Южной Кореи. Казанский вестник молодых ученых. 2020. Т. 4. № 2. С. 60–63.
12. Страноведение: Экономическая модель Республики Корея: учеб. пособ. / Пак Н.С. и др. Алмата: Центр корееведения КазУМОиМЯ, 2018. 220 с.
13. Торкунов А. В. Корейский полуостров: метаморфозы послевоенной истории. URL: <https://history.wikireading.ru/325550>
14. Chalmers Johnson. Political Institutions and Economic Performance: The Government-Business Relationship in Japan, South Korea, and Taiwan. New-York: Cornell University Press. 1987. 254 p.
15. Goldman Sachs. Global Economics Paper No: 134, How Solid are the BRICs? Accessed Nov. 11. 2020. P. 8–9.
16. Jasper Kim. Crisis and Change: South Korea in a Post-1997 New Era. Seoul: Ewha Womans University Press. 2005. 304 p.
17. Lee Jae-Hyup, Woo Jisuk. Green New Deal Policy of South Korea: Policy Innovation for a Sustainability Transition. Sustainability. 2020. № 12. URL: https://mdpi-res.com/d_attachment/sustainability/sustainability-12-10191/article_deploy/sustainability-12-10191.pdf?version=1607250512
18. OECD Better Life Index. Korea. URL: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/korea/>

Борецька Софія

Науковий керівник – доц. Федорів Ірина

ТЕОРІЯ «СОЦІАЛЬНОГО БАНДИТИЗМУ» Е. ГОБСБАУМА (НА ПРИКЛАДІ ШОТЛАНДСЬКОГО ХАЙЛЕНДУ)

Актуальність. Британський історик Ерік Гобсбаум є автором концепції «соціального бандитизму» – специфічного явища, що супроводжувало трансформацію суспільства від традиційного до модерного. Ця концепція є цілком релевантною для опису ситуації, що склалась у Шотландському Хайленді в період модернізації «згори». Розбійництво було невід’ємною частиною гірського гельського соціуму, а його поширення стало закономірною реакцією на насильницькі дії англійської влади. Дослідження концепції «соціального бандитизму» Еріка Гобсбаума є важливим для об’єктивного розуміння процесів, що відбувалися у Шотландському Хайленді у XVII–XVIII століттях.

Мета статті – на основі наукової та художньої літератури дослідити особливості, причини та характерні риси «соціального бандитизму» у ранньомодерному Шотландському Хайленді (XVII–XVIII ст.).

Історіографія. У статті використано науковий доробок дослідників В. Априщенко [1], Дж. Скотта [2], Е. Гобсбаума [7; 8; 9], Дж. Шарпа [6]. Основою джерельної бази стали історичні

романи Вальтера Скотта, що описують реальні історичні події («Роб Рой», «Едінбурзька темниця», новелу «Два табунщики») [3; 4; 5].

Британський історик Ерік Гобсбаум (1917–2012 рр.) – один із відомих дослідників минулого, автор поняття «довге ХІХ століття» – періоду від Французької революції до Першої світової війни. Серед його наукових зацікавлень – процес націєтворення у «довгому столітті», поява і розвиток ідеології націоналізму, історія робітничого руху в Британії, історія марксизму [6, с. 43]. Одна із його перших монографій, присвячена питанню бандитизму у традиційному суспільстві. Праця Е. Гобсбаума «Primitive rebels» («Примітивні бунтівники») вперше порушила питання щодо природи феномену розбійництва у традиційному суспільстві [9]. На відміну від своїх попередників, Е. Гобсбаум не зупинявся лише на розгляді економічних факторів бандитизму, а намагався цілісно дослідити цей феномен з точки зору менталітету селян та існуючих соціальних проблем у суспільстві. Один із розділів цієї монографії ліг в основу книги-продовження «Bandits» («Бандити»), в якому автор уже висловлює свою концепцію «соціального бандитизму». У 2020 р. вийшов російський переклад цієї праці, заснований на 4-му виданні «Бандитів» (2000 р.), в якому Е. Гобсбаум дещо переосмислив і доповнив свою концепцію, відповів на критику [8].

«Соціальний бандитизм» (за Гобсбаумом) – це специфічний тип незаконної (з точки зору держави) діяльності, спрямованої на боротьбу за соціальну рівність і несприйняття модерного суспільства [8, с. 20]. Найпоширенішим архетипом був «благородний (шляхетний) розбійник», котрий мстив кривдникам за себе, свою родину або общину. Соціальний бандитизм народжується лише в умовах традиційного суспільства і є природною реакцією на модернізацію, оскільки вона несе загрозу для закритого селянського соціуму, що живе за своїми законами. Намагання влади поширити нові закони на традиційний соціум викликає протидію, що переростає у розбійництво [8, с. 20–21].

У своїй праці Е. Гобсбаум детально розглянув природу і розвиток соціального бандитизму і виділив 4 найпоширеніші архетипи «соціальних бандитів»: «благородний розбійник»; «месник»; «гайдук» («гайдамак»); «експропріатор» [8, с. 34–35].

На превеликий жаль, Е. Гобсбаум оминув своєю увагою Гірську Шотландію, котра ідеально вписується в концепцію соціального бандитизму, описану автором.

Шотландський Хайленд у ХVІІ–ХVІІІ ст. був закритим клановим суспільством, що жило за власними законами. Із 1603 р. Шотландія була в унії з Англією, але Гірський край зберігав досить широку автономію у складі північного королівства. Фактично, місцеві клани підкорялися безпосередньо королю, оминаючи Единбург і парламент. Устрій кельтського клану передбачав абсолютний колективізм його членів, при якому уся власність (окрім особистих чи сімейних речей) належала клану. Вождь клану (кланчіф) розпорядився нею на свій розсуд, але не міг посягати на форму власності: майно клану належало виключно клану [1, с. 74–75]. Таким

чином, сформувалась унікальна для тодішньої Європи ситуація, коли з'явився міні-світ, незалежний від зовнішнього світу.

Незважаючи на поширений стереотип, соціум Хайленду остаточно сформувався лише у XVII ст. і в такому вигляді проіснував менше 150 років (5–6 поколінь горців) і був зруйнований в результаті модернізації «згори» [1, с. 75]. Однак романтичний образ войовничих горців продовжував жити, завдяки романам шотландського письменника В. Скотта. Він походив не з Хайленду, а з Прикордоння (Південної Шотландії), але свої історичні романи, присвячені шотландській історії, писав на основі реальних історичних подій, у його творах фігурують історичні постаті. Незважаючи на певну ідеалізацію образу гірських розбійників, притаманну романтичній літературі, В. Скотт зумів достовірно показати менталітет горців, їх суспільство, цінності й причини поширення розбійництва [1, с. 279].

Письменник не лише реконструював шотландську історію, але й сам вносив лепту в культуру Батьківщини. На думку шотландського історика Г. Тревора-Роупера, саме В. Скотт став популяризатором кілту і тартану, які з'явилися лише наприкінці XVIII ст. [7, с. 44–45].

Найхарактернішим випадком, описаним В. Скоттом, є історія в новелі «Два табунщики» (котру Е. Гобсбаум у «Бандитах» наводить як приклад соціального бандитизму) [8, с. 21]. За сюжетом, двоє компаньйонів-табунщиків, Робін Ойг (шотландець) і Гаррі Уейкфілд (англієць) разом переганяли табуни биків, із Шотландії до Англії [5, с. 629–630]. Прибувши на Південь, компаньйони посварилися, Уейкфілд скинув шотландця з коня і висміяв його шотландський акцент. Не стерпівши такої образи, Робін Ойг зарізав свого компаньйона і постав перед судом. Англійський суддя намагався стати на бік шотландця, пояснюючи присяжним, що Ойг здійснив убивство, захищаючи власну гідність. Але суд присяжних засудив шотландця до страти [5, с. 654–655].

У цьому випадку бачимо явне протиставлення писаного законодавства звичаю рідної країни, котрий, в умовах відсутності держави, замінює собою закони. З точки зору гірських звичаїв, Ойг вчинив абсолютно справедливо і правильно, але для англійців лише закон є джерелом правосуддя [8, с. 22]. Події відбуваються наприкінці XVIII ст., тобто, уже коли Хайленд доживав свої останні роки. Автор не дарма зробив місцем події саме Англію, показуючи, що саме таке зверхне ставлення англійців до шотландських звичаїв і штовхало останніх до розбою.

Іще одна характерна риса соціального бандитизму у Хайленді – широкий розмах контрабанди. З точки зору Лондона, це були незаконні дії, що підривали економіку Королівства. Але з точки зору горців, це була абсолютно природна діяльність. Шотландці дійсно не розуміли, чому вони мають сплачувати мито за куплений товар і отримувати ліцензію, адже до Унії 1707 р. жодних мит в Хайленді не було і кожен клан торгував собі на власний розсуд [1, с. 207]. У романі В. Скотта «Единбурзька в'язниця» оповідається реальна історія, що сталась у столиці Шотландії у 1738 р. Тоді, до столичної темниці кинули трьох

контрабандистів. Одного засудили до каторги, двох інших – до шибениці. Але шотландці вважали їх невинними, оскільки засуджували введення мита і під час страти почались заворушення [3, с. 26–27]. У відповідь капітан міської варти (Портюс) наказав відкрити вогонь по натовпу, в результаті якого загинуло декілька людей [3, с. 35–36].

За такі дії королівський суд Британії засудив Портюса до страти, але її постійно відтермінували. Не чекаючи королівського правосуддя, єдинбуржці захопили арсенал зі зброєю, увірвались до в'язниці, схопили Портюса і повішали на міській площі Единбургу. Таким чином, заворушення серед шотландців були спровоковані британською владою, котра не рахувалась з місцевими звичаями [3, с. 46–47]. В. Скотт, хоча й засуджує дії єдинбуржців, але стає на їх бік, показуючи справедливість вимог народу.

Найвідомішим образом шотландського горця є Роб Рой – герой однойменного роману В. Скотта. Роб Рой – персонаж історичний, а не вигаданий. Він походив із клану Макгрегорів, його родина підтримувала скинуту династію Стюартів, а батько воював у війську Якова II [4, с. 9]. Сам Роб Рой в молодості займався нападами на сусідні клани (що було звичною практикою) і продажом краденої худоби. Одного разу, його звинуватив герцог Монтроз у шахрайстві та відправив людей на його арешт. Люди Монтроза не застали вдома самого Роба, проте публічно образили його дружину. Саме через це, її чоловік і вдався до розбою. Так почалась війна Роба Роя проти герцога Монтроза, що тривала понад 30 років (до смерті розбійника) [4, с. 23–24].

За логікою Е. Гобсбаума слід назвати ще одну причину соціального бандитизму: наступ однієї економічної моделі на іншу [8, с. 26–27]. У випадку Хайленду, це був наступ осілого землеробства на перехідне скотарство. Бідна гориста земля не могла забезпечити місцевих зерном, тому єдиним шансом вижити було тваринництво, а саме скотарство, що давало їжу, шкури і вовну для прожиття. Контрабанда, піратство, викрадення худоби, розбій і грабежі були не просто органічною частиною життя горців, але й способом заробити кошти. В свідомості традиційного суспільства такі дії не завжди засуджувались, адже шотландці ніколи не грабували «своїх», а представників інших, ворожих кланів [1, с. 98].

Цю ситуацію можна порівняти із життям гірських племен Південно-Східної Азії, яке описує американець Джон Скотт у своїй монографії [2]. Племена «Зомі» (високогірного регіону Індокитаю) звикли жити без держави, закони їм заміняють звичаї, як і в хайлендерів, у них відсутній інститут приватної власності [2, с. 39]. Свого часу і Китай, і Британська імперія намагались «цивілізувати» азійських горців, але ті просто втікали далі у гори, щоб жити своїм бездержавним життям. Серед місцевих горців також відсутні крадіжки та інші злочини всередині общин, при цьому велику роль відігравала контрабанда, торгівля опіумом, зброєю та іншими забороненими товарами [2, с. 211].

Висновки. Теорія «соціального бандитизму» Е. Гобсбаума чудово характеризує життя соціуму Гірської Шотландії. Причинами появи бандитизму був наступ англійської влади на традиційне суспільство хайлендерів, обмеження його автономії, заміна звичаєвого права писаними законами. Основними його виявами були набіги, контрабанда, крадіжки, піратство та кровна помста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апрыщенко В.Ю. Клановая система горной Шотландии: традиции и модернизация. Ростов-н/Д, 2006. 320 с.
2. Скотт Дж. С. Искусство быть неподвластным. Анархическая история высокогорий Юго-Восточной Азии. М.: Новое издательство, 2017.
3. Скотт В. Собрание сочинений в двадцати томах. Том шестой: Эдинбургская темница. М.: Гос. из-во художественной литературы, 1962. 625 с.
4. Скотт В. Собрание сочинений в двадцати томах. Том пятый: Роб Рой. М.: Гос. из-во художественной литературы, 1961. 562 с.
5. Скотт В. Собрание сочинений в двадцати томах. Том восемнадцатый: Ператская красавица. Рассказы.: Гос. из-во художественной литературы, 1965. 762 с.
6. Шарп Дж. Історія знизу. *Нові підходи до історіописання*. За ред. П. Берка. К. 2010. С. 39–60.
7. Гобсбаум Е., Рейнджер Т. (ред.) Винайдення традиції. Пер. з англ. М. Климчука. К: Ніка-Центр, 2015. 444 с.
8. Хобсбаум Э. Бандиты. М.: Университет Дмитрия Пожарского, 2020. 226 с.
9. Hobsbawm E. J. Primitive rebels. University of Manchester press, 1959. 173 p.

Кучма Крістіна

Науковий керівник – доц. Литвин Любов

АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКИХ СТАРТАПІВ

Постановка проблеми. Всесвітня макроекономіка на сьогоднішній день розвивається стрімкими темпами, і для того, щоб вона відповідала умовам міжнародної співпраці, фірмам слід формувати інноваційні сучасні продукти та послуги, адже саме вони безпосередньо гарантують конкурентоспроможність і рентабельність роботи фірм на міжнародних ринках.

В умовах структурних зрушень, в економіці нашої країни починає поступово з'являтися венчурний ринок, що утворює доступні умови з метою формування нових підприємств інноваційного спрямування. В наш час, українські стартапи все частіше займають лідерські позиції на місцевих ринках і поступово впроваджуються у міжнародну сферу торгівлі та послуг.

Аналіз останніх досліджень. Формування українських стартапів на міжнародних ринках, застосунок фінансових важелів з метою вдосконалення рентабельності і залучення інвестицій у компанії, залишається відкритим питанням в наукових працях як вітчизняних так і іноземних наукових діячів. Проте слід відмітити деяких наукових митців, які зробили значний прорив у вирішенні даного питання, до них необхідно віднести наступних Нейджері Клінт Нільсена, Джоа Маллінста, М. Таранюка, Ю. М. Бажала, В. Івашова, та багатьох інших.

Мета статті. Основною метою даної статті є аналіз українських стартапів, які існують на міжнародному ринку, визначити головні проблеми, які заважають українським стартапам в